

По-голѣмата частъ отъ тия населени мѣста сж изолирани и прѣснати изъ планинскитѣ мѣста на страната на голѣми разстояния отъ селата и градоветѣ. Въ тѣхъ не може и да има първоначални училища, още повече, че имъ липсватъ и срѣдства за постройка на училищни здания. Приложението на принципа за задължителното образование въ сжщитѣ би било възможно само, ако децата отъ такива изолирани поселища биха се настанили въ пансионни при училищата на близоседни населени мѣста, чиято издържка постепенно да се поеме отъ държавата. Такива населени мѣста се срещатъ най-много въ окржзитѣ Мъстанли, Пашмакли, Търново и Плѣвень. Отъ приведенитѣ данни въ горната таблица е видно, че най-много отъ населенитѣ мѣста безъ първоначални училища, които не сж групирани съ други такива за общо училище, нито изпращатъ деца въ училища на близоседни населени мѣста, сж тѣзи съ население до 200 жители. Такива се наброяватъ 335 населени мѣста, отъ които 114 или 28·3% отъ всички населени мѣста сж съ население по-малко отъ 50 жители, 108 или 26·8% — съ население отъ 51—100 и 113 или 28·0% — отъ 101—200 жители. Най-малко пѣкъ сж тѣзи съ население надъ 500 жители. Такива има всичко 8 населени мѣста, населени изключително или въ по-голѣмата си частъ съ инородно население, по едно въ окржзитѣ: Бургазъ, Видинъ, Ст.-Загора и Хасково и 4 въ окржгъ Шуменъ.

Сжществувашитѣ презъ 1927/28 уч. год. народни първоначални училища се намиратъ въ 2,595 общини — 93 градски и 2,502 селски. Следователно, отъ всички 2,650 общини само въ 55 или 2·1% отъ всички общини не е имало народни първоначални училища. Обаче, въ 50 отъ последнитѣ общини, населени изключително съ мохамеданско население, презъ разглежданата година е имало частни първоначални училища — турски, татарски, или българо-мохамедански. Оставатъ, следователно, само 5 общини въобще безъ първоначални училища. Това сж 4 манастирски общини съ население — 3 отъ 15—75 жители и една — отъ 300—400. Въ тѣхъ не може и да има първоначално училище, защото нѣматъ деца на възраст за задължително учение. Другата община е Три-могилската селска административна община въ околия Борисоградъ, населена изключително съ турско население на брой 901 жители. Въ нея е имало 4 частни турски първоначални училища, закрити въ началото на 1927/28 уч. год.

Броятъ на народ. първоначални училища презъ 1926/27 уч. год. е билъ 4,182. Общиятъ прирѣстъ на народнитѣ първоначални училища презъ 1927/28 уч. год. надвишава прирѣста презъ 1926/27 уч. год. въ броя на училищата съ 111, или презъ отчетната година народнитѣ първоначални училища сж се увеличили съ 2·7%.

Презъ 1927/28 уч. год. сж открити за пръвъ пѣтъ народни първоначални училища въ 81 населени мѣста, именно въ 10 населени мѣста на околия Дарж-дере, въ 21 — на околия Дьовлень, въ 26 — на околия Пашмакли, въ по едно населено мѣсто на околицитѣ: Бургазъ (селска), Василико, Видинъ, Орта-къой, Неврокопъ, Св.-Врачъ, Панагюрище, Троянъ, Ихтиманъ, Дрѣново, Нови-Пазаръ и Османъ-Пазаръ и въ по две населени мѣста на околицитѣ: Анхиоло, Кърджали, Петричъ, Царибродъ, Габрово и Ески-Джумая. Въ първитѣ три околии — Дарж-дере, Дьовлень и Пашмакли, открититѣ презъ 1927/28 уч. год. 63 народни първоначални училища презъ предидещата уч. година сж функционирали като частни българо-мохамедански първоначални училища. Презъ сжщата година открити сж наново закрититѣ презъ 1926/27 уч. год. 4 народни първоначални училища въ селата Абди-къой (околия Варна), Демирджи-къой (околия Пловдивъ, селска), Красово (м. Озърновци, околия Брѣзникъ) и Табашка (околия Севлиево), а сж били закрити по разни причини народнитѣ първоначални училища въ 7 населени мѣста, именно въ с. с. Сагърлеръ (околия Мъстанли), Кирезликъ (околия Свиленградъ), Злокучене (слѣто съ друго първоначално училище, околия Шуменъ), Маноя (околия Дрѣново), колиби Раданци (премѣстено въ колиби Ганевъ-ханъ, околия Дрѣново) и гара Шейтанджикъ (окол. Шуменъ).

Народнитѣ първоначални училища, споредъ броятъ на ученицитѣ въ всѣко едно отдѣлно училище, се разпредѣлятъ както следва:

Училища съ	Брой на училищата			На 100 се падатъ		
	въ градо-ветѣ	въ селата	изобщо	въ градо-ветѣ	въ селата	изобщо
до 20 ученици	3	212	215	0·94	5·33	5·01
21— 30 „	3	331	334	0·94	8·33	7·78
31— 40 „	1	323	324	0·31	8·13	7·55
41— 50 „	3	414	417	0·94	10·42	9·71
51— 75 „	14	778	792	4·39	19·58	18·45
76—100 „	7	532	539	2·19	13·39	12·55
101—150 „	65	713	778	20·38	17·94	18·12
151—200 „	81	367	448	25·39	9·23	10·44
201 и повече	142	304	446	44·52	7·65	10·39
Всичко . .	319	3,974	4,293	100·00	100·00	100·00

Отъ приведенитѣ данни се вижда, че само 0·94% отъ народнитѣ първоначални у-ща въ градоветѣ и 5·33% отъ тия въ селата иматъ до 20 ученика. Освенъ това 65·18% отъ народнитѣ първоначални у-ща въ селата иматъ по-малко отъ 101 ученика, когато отъ тия въ градоветѣ само 9·71% сж съ по-малко отъ 101 ученика.